

Kv Reidmarlund 7-8, Danderyd kommun, Risk-PM angående riskhänsyn i detaljplaneprocessen

Inledning

Detta PM är upprättat av civilingenjörer i riskhantering/brandingenjörer Stefan Karlquist och Lina Åteg, Brandkonsulten AB, på uppdrag av Gula Backar AB. PM:et syftar till att identifiera och översiktligt redogöra för vilka potentiella risker som kan uppstå i samband med genomförandet av rubricerat projekt.

Risk-PMet är en revidering av det risk-PM Brandkonsulten AB upprättade år 2020.

Underlag för detta PM har varit följande:

- Platsbesök genomfört 2020-04-14.
- Ritningsunderlag upprättat av Vardag AB, daterade 2023-01-31.
- Telefonsamtal med Claes Wiklund, Danderyd kommun, 2020-04-27.
- Mailkonversation med Ebba Östman, Planarkitekt Danderyds kommun, 2022-12-14.
- Risk-PM för Café Ekudden, upprättat av Brandkonsulten AB, daterat 2015-01-20.
- Detaljplan för Café Ekudden, del av Djursholm 2:421 och 2:413

De risker som studeras behandlar personsäkerhetsrisker med avseende på liv och hälsa för personer som vistas inom aktuellt planområde. Det innebär att inga miljörisker, bullerstörningar, vibrations-skador på egendom eller uppsåtliga risker har beaktats.

Projektbeskrivning

Aktuellt område (Kv Reidmarlund 7-8) är beläget i Danderyd, i stadsdelen Djursholm. Berört område ligger norr om Vendevägen och öster om E 18. Intilliggande byggnader utgörs främst av bostadshus men även skola/förskolor och ridhus.

I figur 1 är aktuellt område markerat med blått. I figuren framgår även vilka vägar som är rekommenderade som primära och sekundära farligt godsleder (heldragen lila linje respektive lila-streckad linje) samt var i området som det finns bensinstation, farlig verksamhet samt spårtrafik (Roslagsbanan).

Planområdet skiljs av från Vendevägen med kantsten och en cykel- och gångväg. Delvis är cykel- och gångvägarna avskilda från varandra med ett räcke. Vägavsnittet förbi området har inga skarpa kurvor. Sikten på aktuellt vägavsnitt är god och hastigheten är låg då den högsta tillåtna hastigheten på Vendevägen är 40 km/h. Körfälten är inte avskilda från varandra med refug eller räcke. Med hänsyn till den låga hastigheten på vägavsnittet förbi planområdet, god sikt och avsaknaden av kurvor bedömer Brandkonsulten AB att risken för avåkning är låg och inte behöver beaktas i detta risk-PM.

Figur 1. Planområdet (Kv Reidmarlund 7-8) är markerat med blått. Lila heldragen linje visar E 18 som är klassad som en primär farligt godsled. Lila-streckad linje visar Vendevägen som är rekommenderad som sekundär farligt godsled. I figuren framgår det var i området det finns bensinstationer samt farliga verksamheter (miljöfarlig verksamhet) samt dragningen av Roslagsbanan.

Syftet med planförslaget är att upprätta bostäder på berört område. Inom entréplan i en av byggnaderna planeras för lokal. Verksamheten i lokalen kan komma utgöras av publik verksamhet eller kontor. På fastigheten finns i dagsläget en telestation som kommer att behållas. Planområdet framgår i figur 2. I figuren är planerade bostadshus markerade med grönt och befintlig telestation som kommer att behållas är markerad med gul. Under bostadshusen som ligger längs med Vendevägen planeras ett garage i källarplan.

Bostadshusen planeras att utformas så att det alltid kommer att finnas möjlighet att utrymma mot innergården, d v s bort från Vendevägen. Lokalen planeras utföras med alternativ utrymningsväg som inte vetter direkt mot Vendevägen. Byggnadernas fasadmateriäl är i dagsläget inte fastställda.

Figur 2. Planområdet. Bostadshus är markerade med grönt och befintlig telestation som behålls är markerad med gult. I figuren framgår även var Vendevägen passerar (rödmarkerad) som är en sekundär farligt godsled.

Avståndet mellan berört område och E 18 respektive Circle K överstiger 150 m och transporter till tankstationen bedöms inte passera förbi berört område. Med hänsyn till detta kommer risker kopplade till dessa riskkällor eller transporter inte att beaktas vidare i detta risk-PM.

Roslagsbanan är klassad som en järnväg och det sker endast persontransporter på järnvägen. Det kortaste avståndet mellan berört område och järnvägsspåret är ca 120 m. Med hänsyn till avståndet mellan järnvägsspåret och berört område bedöms en urspårning endast ha en marginell påverkan på berört område. Risker kopplade till Roslagsbanan beaktas därför inte ytterligare i detta risk-PM.

Vendevägen är en rekommenderad sekundär farligt godsled och det kortaste avståndet mellan berört område och vägen är ca 8 m. Med hänsyn till närheten till vägen ska risker kopplade till eventuella transporter av farligt gods på Vendevägen beaktas.

Styrande dokument och riktlinjer

Plan- och bygglagen (PBL) reglerar planläggning av mark, vatten och byggnader. PBL omfattar både plan- och byggprocessen och omfattar bl a krav kopplat till riskhänsyn och uppförande av byggnadsverk. Därtill finns olika regelverk och handböcker som anger när och hur riskanalyser/riskutredningar bör genomföras.

Riskhänsyn

År 2016 gav Länsstyrelsen Stockholm ut rapporten "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods"¹ där det anges riktlinjer avseende risker i den fysiska planeringen i Stockholms län. I rapporten framgår bl a följande rekommendationer avseende bebyggelse intill vägar med transporter av farligt gods.

Bebyggelse vid sekundär led av farligt gods

- Minst 25 m byggnadsfritt bör lämnas närmast transportleden.

En riskanalys som identifierar och analyserar eventuella risker och som visar på att en tolerabel risknivå kan erhållas, innebär att avsteg kan göras från ovanstående rekommenderat avstånd. Länsstyrelsen Stockholm har dock varit tydlig med att ett kortare skyddsavstånd än 15 m inte kommer att accepteras om en olycka på vägavsnittet kan få stora konsekvenser på planområdet.

Risker ska beaktas och bedömas inom 150 m från farligt godsled i samband med detaljplaneprocessen.²

Dessutom finns det bl a riktlinjer i "Riskanalyser i detaljplaneprocessen – vem, vad, när & hur"³, "Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor" etc som kan vara relevanta att beakta beroende på objektsspecifika förutsättningar.

Övergripande riskidentifiering

I detta avsnitt redovisas de potentiella risker och bedömningar som Brandkonsulten AB i ett initialt skede har bedömt som relevanta att belysa. Bedömningarna baseras på erhållet underlag, erfarenheter från liknande projekt samt utfört platsbesök.

För respektive riskkälla ges en kort beskrivning av förutsättningar, tänkbara scenarier och vilka konsekvenser som kan uppstå. Därefter görs en bedömning om riskkällan utgör en risk för aktuellt planområde samt om det bedöms finnas goda möjligheter att reducera eventuella risker till en acceptabel nivå.

Observera att de risker som studeras i huvudsak behandlar personsäkerhetsrisker med avseende på liv och hälsa för personer som vistas inom aktuellt planområde. Det innebär att miljörisker, eventuella skador på egendom eller uppsåtliga risker inte primärt har beaktats.

Farligt gods olycka

Vendevägen är klassad som en sekundär farligt godsled, vilket innebär att det kan komma att ske transporter av farligt gods på vägavsnittet förbi berört område. Transporter med farligt gods som sker på en sekundär farligt godsled har en tydlig slutdestination, t ex en tankstation.

Enligt Wiklund (2020) på Danderyd kommun är anledningen till att Vendevägen är klassad som en rekommenderad sekundär farligt godsled fram till Djursholm centrum att det tidigare låg en tankstation i där. Även om det var mer än 20 år sedan tankstationen försvann klassas fortfarande vägen som en sekundär farligt godsled.

I dagsläget finns det inga planerade nyetableringar av verksamheter som hanterar farligt gods som innebär att det kommer att ske transporter förbi planområdet i framtiden Ebba Östman (2022) på Danderyds kommun.

¹ "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods" 2016-04-11, Länsstyrelsen Stockholms län.

² "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods" 2016-04-11, Länsstyrelsen Stockholms län.

³ "Riskanalyser i detaljplaneprocessen – vem, vad, när & hur?", Rapport nr 15:2003 Länsstyrelsen i Stockholms län.

Brandkonsulten AB har övergripande inventerat området och kunde inte finna några andra verksamheter än en marin tankstation på Ekudden (se markering i figur 1) dit det sker transporter med farligt gods (brandfarlig vätska). Det går inte att utesluta att transporter med drivmedel till tankstationen sker på Vendevägen förbi berört område. Det är också möjligt att det sker mindre transporter av tex brandfarlig gas till restauranger och skolor, men dessa transporter bedöms vara få samt icke-regelbundna varför de inte beaktas vidare i detta risk-PM.

Med hänsyn till kommunens ambition om att främst bygga bostäder i Djursholm görs i detta risk-PM antagandet att det enbart sker regelbundna transporter med farligt gods till den marina tankstationen ute på Ekudden.

I den detaljplan för Ekuddens tankstation som vann laga kraft 2022-03-09 anges att leveranserna till tankstationen uppgår till högst 1 per vecka under högsäsong. På årsbasis bör det innebära upp till 0,5 transporter per vecka.

En olycka med ett fordon som transporterar drivmedel till tankstationen kan ge upphov till en pölbrand. Om en sådan olycka skulle ske intill planområdet kan de planerade byggnaderna längs med Vendevägen att påverkas negativt då delar av planområdet kan komma att utsättas för höga strålningsnivåer. Sannolikheten att det skulle ske en olycka med ett fordon som ger upphov till ett läckage samt antändning av drivmedel bedöms dock som väldigt låg med hänsyn till de fåtal antal transporter som sker till Ekudden samt att vägavsnittet förbi planområdet är rakt med god sikt samt att hastighetsbegränsningen är låg. Vägen är även försedd med en trottoarkant som utgör en barriär för brandfarlig vätska att rinna mot byggnaden.

Observera att i den detaljplan som nyligen vunnit laga kraft för området vid Café Ekudden så ställts inte heller några krav på riskreducerande åtgärder kopplade till farligt gods-transporterna till den marina tankstationen.

Möjliga riskreducerande åtgärder

Utifrån ovanstående riskidentifiering bedöms riskbilden för planområdet vara av sådan karaktär att riskreducerande åtgärder inte kommer att behövas för att risknivån ska anses vara acceptabel. Brandkonsulten AB rekommenderar dock att möjligheten att utrymma bort från Vendevägen bibehålls för de byggnader som uppförs längs med Vendevägen samt att kantstenen mot trottoaren behålls.

Slutsats och fortsatt arbete

Baserat på sammanställningen i detta PM bedömer Brandkonsulten AB att det finns goda förutsättningar för att kunna genomföra den föreslagna bebyggelsen.

Med avseende på riskhänsyn så är det Brandkonsulten AB:s bedömning att riskreducerande åtgärder inte kommer att krävas för det föreslagna planområdet. Brandkonsulten AB rekommenderar dock att möjligheten att utrymma bort från Vendevägen bibehålls för de byggnader som uppförs längs med Vendevägen, detta bör dock inte skrivas in som krav i detaljplan.

Stefan Karlquist
Brandingenjör/
Civilingenjör i riskhantering
Handläggare

Lina Åteg
Brandingenjör/
Civilingenjör i riskhantering
Internkontrollerande